

علمای وهابی از ارتباط با مامی ترسند

www.iranclubs.org

«حجت الاسلام و المسلمین عبدالکریم کاظم الحبیل» متولد شهر «طاروت» از منطقه شیعه‌نشین شرق عربستان سعودی است. وی پس از تحصیلات ابتدایی و متوسطه، برای تحصیل در علوم حوزوی، راهی ایران و حوزه علمی قم شد. عبدالکریم کاظم الحبیل پس از طی مدارج حوزوی، در سال ۱۳۶۶ به موطن خویش بازگشت و به تبلیغ معارف اسلامی و تدریس تعالیم شیعی پرداخت. وی همچنین امور مذهبی مردم این منطقه را مدیریت کرد.

او پس از تشدید سخت‌گیری‌های وهابیان دستگیر و به مدت ۹ سال زندانی شد که دو سال و نیم از این مدت را به شکل مستمر گذراند؛ اما پس از آزادی، فعالیت‌های خود را از سر گرفت و حتی «اقامه نماز جمعه در قطیف» و «مدیریت و اعزام کاروان‌های حج» را بر فعالیت‌های پیشین خود افزود.

در سفر کوتاهی که به جمهوری اسلامی ایران داشت؛ نشریه «اخبار شیعیان» با وی دربارهٔ اوضاع شیعیان عربستان، مصاحبه‌ای اختصاصی انجام داد که برای آگاهی بهتر و بیشتر از وضعیت شیعیان آن دیار تقدیم می‌کنیم:

علمای وهابی از ارتباط با مامی ترسند

شماره ۶۶ - زمستان ۱۳۸۷

مبتداً

۱۲۸

اخبار شیعیان: شیعیان عربستان بیشتر در چه مناطقی از این کشور ساکن‌اند؟
- بیشتر شیعیان در منطقه شرقی عربستان، در حاشیه خلیج فارس - از قطر تا نزدیک کویت - ساکن هستند و نواری شیعه نشین را شکل داده‌اند که شامل استان «احساء» تا «قطیف» می‌گردد. بعضی از شیعیان نیز در «مدینه منوره» ساکن هستند و بعضی هم در شهر مهم «جده» در جنوب عربستان در منطقه نجران و در مرز یمن هم برخی شیعیان اثنی عشری و اسماعیلی زندگی می‌کنند.

اخبار شیعیان: با این تفصیل، چند درصد از جمعیت عربستان شیعه هستند؟
- نسبت شیعه در عربستان تقریباً یک دهم جمعیت است؛ یعنی حدود دو میلیون و هفتصد هزار نفر هستند.

اخبار شیعیان: آیا برای مدیریت شیعیان در عربستان، سازماندهی و سیستم مشخصی وجود دارد؟

- با توجه به وضعیت سیاسی و اجتماعی عربستان، اداره امور شیعیان این کشور به طور رسمی تحت اشراف جمعیت، حزب یا تشکل خاصی - مثل مجلس اعلی - نیست؛ بلکه علمای بزرگ، شیوخ و شخصیت‌های علمی، متکفل اداره امور شیعیان هستند.

اخبار شیعیان: آیا طرح یا برنامه‌ای هم برای این که سازمان خاصی برای این کار به وجود بیاید ندارید؟

- البته این درخواست وجود دارد که اداره مشخصی تأسیس گردد تا به طور منظم تری به امور شیعیان رسیدگی کند؛ اما به دلیل وضعیت خاص سیاسی و اجتماعی عربستان، اجازه فعالیت رسمی به تشکل‌ها و احزاب شیعی داده نمی‌شود.

اخبار شیعیان: با این وضعیت، آیا رسیدگی به امور اجتماعی و خدماتی شیعیان دشوار نیست؟

- امور شیعیان تحت اشراف علما و شخصیت‌های علمی مدیریت می‌شود و در بخش خدمات و فعالیت‌های اجتماعی هم کارها با مباشرت جمعی از معتمدین و زیر نظر علمای بزرگ صورت می‌گیرد.

اخبار شیعیان: نقش شما در ساماندهی امور شیعیان عربستان چیست؟
- در صدد هستیم شورای علمای عربستان یا همان «مجلس العلماء» را تشکیل دهیم. هم اکنون

مقدمات شکل‌گیری این شورا فراهم شده و تعدادی از علمای بزرگ عربستان، هر دو هفته یک بار تشکیل جلسه می‌دهند و به بررسی مهم‌ترین مسائل مرتبط با شیعیان عربستان می‌پردازند. بنده هم در چهارچوب همین فعالیت‌ها، سرپرستی امور شیعیان در داخل کشور را بر عهده دارم.

اخبار شیعیان: آیا این شورا در مسائل بین‌المللی هم موضع‌گیری می‌کند؟

- بله؛ شورای علما در زمینه مسائل و امور مهم مرتبط با اسلام و شیعیان در سرتاسر جهان فعالیت و اعلام موضع می‌کند؛ مانند جنگ لبنان که بیانیه صادر شد و حجم زیادی از کمک‌های شیعیان عربستان را جمع‌آوری و به لبنان ارسال کردیم.

اخبار شیعیان: وضعیت آزادی شیعیان در امور اجتماعی و مذهبی چگونه است؟

- برخورد دولت سعودی با فعالیت‌های شیعه دو گونه است:
۱) در مناطقی که اکثریت جمعیت با شیعیان است، آزادی‌ها و فعالیت‌ها زیاد است و امور دینی و مذهبی؛ مانند نماز جماعت و جمعه، فعالیت‌های ماه مبارک رمضان، جلسات قرآن، دوره‌های کوتاه مدت برای جوانان شیعه در رشته‌های مختلف، حلقات قرائت و تفسیر قرآن و فعالیت‌های دیگر مشمول این آزادی‌ها هستند؛ هر چند اگر احساس شود که این فعالیت‌ها در حال گسترش است از آن‌ها جلوگیری می‌نمایند؛ مثلاً اگر شهرک جدیدی در همان مناطق شیعه‌نشین ایجاد شود و شیعیان بخواهند حسینیه‌ای بسازند، دولت اجازه نمی‌دهد.
۲) در مناطقی که شیعیان در اقلیت هستند، محدودیت‌ها زیاد است و اجازه فعالیت‌های خاص دینی داده نمی‌شود؛ مانند منطقه «دما» به این بهانه که این شهر شیعه‌نشین نیست و برای اهل سنت است، اجازه برپایی عزاداری حضرت سیدالشهدا علیه السلام داده نمی‌شود.

اخبار شیعیان: طبق معمول، در محافل دینی و سیاسی ایران، این تفکر وجود دارد که، «ملک عبدالله» نسبت به گذشته، آزادی بیشتری به شیعیان داده و در مجموع نگاه مثبت‌تری به شیعیان و تشیع دارد. آیا این حرف درست است؟

- چگونگی برخورد دولت عربستان با شیعه، به اشخاص مربوط نیست؛ یعنی ارتباط مستقیمی به ملک فهد یا ملک عبدالله ندارد. برای دولت عربستان، پیروی از اوضاع سیاسی جهان و منطقه‌ای مهم است. بعد از وقایع ۱۱ سپتامبر، شاهد تحولاتی در منطقه بودیم و با ورود نیروهای چند ملیتی، به رهبری آمریکا، به منطقه و افغانستان و عراق، اوضاع سیاسی منطقه تغییر کرد. عکس‌العمل منطقی دولت عربستان هم این بود که همگام با این تحولات، یک سری آزادی سیاسی در داخل کشور داد و شیعیان نیز از آزادی‌های سیاسی برخوردار شدند. لذا نحوه تعامل

دولت عربستان با شیعیان، باز خورد اوضاع و احوال جهانی و منطقه‌ای است و به اشخاص مربوط نمی‌شود.

اخبار شیعیان: آیا شیعیان در عربستان اجازه تبلیغ برای گرایش اهل تسنن به تشیع را دارند؟

- برای فعالیت‌های تبلیغی ممانعت چندانی وجود ندارد و ما با آزادی نسبی، فعالیت‌های خودمان را انجام می‌دهیم. در موارد جزئی و تبلیغ چهره به چهره باید بگویم، اگر زمینه وجود داشته باشد، این کار را انجام می‌دهیم. در منابر و خطابه‌ها هم عقاید وهابیت را با استدلال رد می‌کنیم. همچنین نقدهایی نیز بر وهابیت می‌نویسیم و از شیعه دفاع می‌کنیم و از آن‌ها هراسی نداریم.

اخبار شیعیان: با توجه به نگاه منفی وهابیت به شیعه، آیا تلاشی جهت تغییر این دیدگاه‌ها در میان خواص علمای وهابی و نیز تغییر دیدگاه عموم مردم وجود دارد؟

- توسط بنده و برخی از علمای دیگر، تلاش صورت گرفته تا با علمای میانه‌رو عربستان ارتباط برقرار شود و سعی در تغییر نگاه آن‌ها به تشیع داشته باشیم؛ اما با کمال تأسف حتی علمای معتدل آن‌ها اگر با ما رابطه‌ی حسنه ایجاد کنند مورد تعرض و هجمه‌ی علمای وهابی واقع و حتی طرد می‌شوند و اعتبارشان را از دست می‌دهند؛ مثلاً وقتی از «سلمان العوده» دعوت شد تا از مناطق شیعه نشین دیدار کند، پاسخ داد: «از بازتاب این امر در میان وهابی‌ها واهمه دارم!»

اخبار شیعیان: وضعیت اقتصادی شیعیان در عربستان چگونه است؟ و آیا دارای مناصب و پست‌های دولتی هم هستند؟

- در مناصب رسمی و سیاسی، هیچ شیعه‌ای حضور ندارد و هیچ وزیر، سفیر، نماینده‌ی مجلس و استانداری از شیعیان نمی‌باشد؛ اگر چه قبل از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران، وجود داشت. اما در امر تدریس، ریاست بیمارستان، دبیری و مدیریت خیره، مسؤولان شیعه وجود دارند. در شرکت‌ها و مؤسسات اقتصادی؛ مانند مدیر بانک - چون بانک‌ها غیر دولتی هستند - هم مدیران ارشد شیعه وجود دارند. وضع شیعیان در مناطق شرق عربستان بهتر است؛ چون شرق عربستان، منطقه‌ی پول خیز عربستان است و نفت آن‌جاست.

اخبار شیعیان: به نظر شما بهبود روابط ایران و عربستان در بهبود اوضاع شیعیان عربستان تأثیرات مثبتی دارد؟

- بهبود روابط ایران و عربستان، به نفع شیعیان در کلّ منطقه است. هرگاه روابط متشنج است به نفع شیعه نبوده و بازتاب منفی دارد و هرگاه این روابط دوستانه می‌شود، اثر مستقیم بر اوضاع شیعیان داشته و دارد.

اخبار شیعیان: این مسأله که تشیع به عنوان تهدیدی برای منطقه مطرح می‌شود، از کجا نشأت می‌گیرد؟

- البته اصل این ذهنیت وجود دارد و کشورهای عربی از قدرتمند شدن شیعه در هراس‌اند. مطرح کردن مسائلی مانند «هلال شیعی» و ترس از شیعه، تبلیغات بازوهای تبلیغی و فرهنگی آمریکا و اسرائیل است.

اخبار شیعیان: به عنوان سؤال پایانی، رفت و آمد شما و دیگر علمای شیعه و نیز شهروندان شیعه سعودی به ایران مشکلاتی برای شما ایجاد نمی‌کند؟

- بنده ۹ سال در زندان‌های عربستان بوده‌ام. ۱۰ سال نیز ممنوع الخروج بودم و این اولین سفر بنده به ایران بعد از آن ده سال است. البته معلوم نیست بعد از این که به عربستان برگردم، اوضاع چگونه خواهد بود. اما در خصوص رفت و آمد مردم عادی، مشکل خاصی وجود ندارد.

اخبار شیعیان: از این که در این گفت و گو شرکت کردید، کمال تشکر را داریم.

